

2. Законодавство про державний кордон України : науково-практичний коментар : у трьох томах / за заг. ред. В. С. Нікіфоренка, Ю. Б. Курилюка. Том 1. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2023. 618 с.

3. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999. № 22-23. Ст. 194.

4. Левадний І. А., Боровик О. В., Халимон С. І., Сорока А. З. Правовий аспект реалізації перспективних моделей освітньої підготовки персоналу Державної прикордонної служби України. *Університетські наукові записки*. 2022. N 3(87). С. 47–58.

5. Про організацію діяльності центрів управління службою в Державній прикордонній службі України : наказ Адміністрації Держприкордонслужби від 04 лютого 2009 року № 70.

6. Про організацію оперативно-чергової служби в Державній прикордонній службі України у 2024 році : наказ Адміністрації Держприкордонслужби 24.11.2023 № 122.

7. Про організацію оперативно-чергової служби в Державній прикордонній службі України у 2025 році : наказ Адміністрації Держприкордонслужби 21.11.2024 № 205.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-40>

ПОКАРАННЯ ЗА «МІЖНАРОДНІ» ТА «ЗАГАЛЬНОКРИМІНАЛЬНІ» ЗЛОЧИНИ: ОДНАКОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ, ТОТОЖНА МЕТА?

Кузьмін Едуард Едуардович

*адвокат, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

«... Яке покарання заслуговує той, хто вбиває, або несе відповідальність за вбивства сотень, тисяч чи десятків тисяч людей? ...» [5, с. 539-540]. Саме з такого запитання у свій час починав власні міркування щодо специфіки «покарання за міжнародні злочини» М. А. Драмбл, і саме з нього, на нашу думку, цілком доречно розпочати й тепер. Так, і хоча означений фахівець аналізував відповідне питання здебільшого радше крізь призму «колективної природи масового насильства» [5, с. 573], його «осучаснена інтерпретація» у дійсності

зумовлює можливість викладення вказаного глибинного науково-філософського запиту в умовно «порівняно новій редакції», – чи є або має бути відмінним покарання за т. зв. «міжнародні» та «загальнокримінальні» злочини? І мова зараз йде не стільки про конкретну «міру покарання» [1, с. 81], скільки про найбільш фундаментальні або ж т. зв. «світоглядні засади» [2, с. 97] його сприйняття, щонайменше, внесення ясності у розуміння того, що, зпоміж іншого, насамперед стосується визначення поняття покарання та його цілей в цілому.

Відтак якщо покарання за ці «види» злочинів має бути різним, тоді виникає абсолютно справедливе, логічно вивірене і цілком закономірне запитання, – чому або через що певні категорії криміналізованих порушень прав людини мають розглядатись як «міжнародні злочини», водночас інші, як «загальнокримінальні» [9, с. 553]?

У свою чергу міжнародна перспектива пошуків відповідей неодмінно призводить не тільки до необхідності розв'язання проблеми розмежування «міжнародних» та «національних» злочинів [11, с. 149], а й формулює, інше, не менш принципове запитання, – «... що взагалі являє собою міжнародний злочин ...» [8, с. 353]? І вкотре скоріше ідеться не про ідентифікацію певного кола тих діянь, які конститутують або мають становити «міжнародні злочини»; а натомість недвозначно наголошується на тому, що достеменно робить «міжнародний злочин» дійсно на правду особливим [8, с. 353, 354]?

Вельми іронічно, але доволі показово у цьому контексті наразі виглядає досить допитливе спостереження стосовно того, що станом на зараз сягає свого екватору вже п'ята декада із насправді знаменного моменту безсумнівної маніфестації сприйняття питання щодо встановлення сутності «міжнародних злочинів» в якості «... завдання, що все ще залишається таким, яке підлягає виконанню ...» [3, с. 37].

Примітно, що, так само, як і раніше, сьогодні багато говорять про «міжнародний злочин», але, схоже, що не дуже зрозумілим залишається й те, що саме має означати цей вираз; бракує чіткості у визначенні терміну, так, ніби воно позбавлене конкретного змістовного наповнення [13, с. 923, 925]. Тож часом може складатись достатньо стійке враження про те, що термін «міжнародний злочин» все ще й досі позбавлений будь-якого реального змісту, місцями навіть настільки, що подекуди ототожнюється із міфом-вігадкою, лейбл якого слугує лише одним з численних прикладів нечіткої термінології в сучасному міжнародно-правовому дискурсі [9, с. 583, 551, 588].

Заразом, з іншого боку, менш радикальною вбачається позиція, за якою зазначається, що «міжнародні злочини» подібні або принаймні частково схожі із більшістю «ординарних» злочинів [7, с. 120], що

фактично нівелює будь-яку різницю та зрештою загалом результує у зовсім однаковому ставленні, як і в тому, так і в іншому разі. Але і це тільки ускладнює задачу.

Втім, попри відчутний плюралізм існуючих нині думок і поглядів [13, с. 923], невелика частка жаданого консенсусу [8, с. 354] все ж існує. Серед них, як правило, прослідковується майже повсюдне визнання неподібності їхньої структури [6, с. 106], виняткової тяжкості [4, с. 13] і колективного характеру «міжнародних злочинів» [12, с. 382], а також великої кількості жертв [10, с. 303]. Зокрема нерідко відзначається і те, що «позначення» злочину в якості «міжнародного» має не тільки унікальні практичні наслідки, а й характерну експресивну функцію [7, с. 135]. Насамкінець все це у своєму органічному поєднанні надалі лягає в основу свідчення про «екстраординарну природу» міжнародних злочинів [5, с. 541; 4, с. 2].

Отже, навіть з урахуванням цілком імовірної потреби у подальшій перевірці «спроможності» подібної аргументації, а також дуже потенційної затребуваності у пошуках додаткових переконливих доводів на користь т. зв. «відособленого існування» т. зв. «міжнародних злочинів», натепер виникає фінальне запитання, – наскільки доцільним вбачається використання «звичайних методів» у «виключному випадку»? Відповідь, на наше особисте переконання, цієї миті полягає у нагальній необхідності реконцептуалізації попередньої правової теорії, політики та практики того, що безпосередньо стосується «покарання за міжнародні злочини», аби воно було справді цілеспрямованим [5, с. 540].

Література:

1. Житний О. О., Гусаров С. М. Міра покарання: деякі проблеми визначення й встановлення в кримінальному праві України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право*. 2019. Вип. 27. С. 78-86.
2. Кузьмін Е. Е. Попередні міркування щодо концепції покарання у міжнародному кримінальному праві. *Приватне та публічне право*. 2024. № 2. С. 96-100.
3. Cherif Bassiouni M. The Penal Characteristics of Conventional International Criminal Law. *Case Western Reserve Journal of International Law*. 1983. Vol. 15, Iss. 1. pp. 27-37.
4. deGuzmant M. M. Harsh Justice for International Crimes. *The Yale Journal of International Law*. 2014. Vol. 39. pp. 1-35.
5. Drumbl M. A. Collective Violence and Individual Punishment: The Criminality of Mass Atrocity. *Northwestern University Law Review*. 2005. Vol. 99, No. 2. pp. 539-610.

6. Haque A. A. International Crime: In Context and in Contrast. *The Structures of Criminal Law* / ed. by R. A. Duff, L. Farmer, S. Marshall, V. Tadros. New York : Oxford University Press, 2011. pp. 106-133.

7. Heikkilä M. Coping with International Atrocities through Criminal Law: A Study into the Typical Features of International Criminality and the Reflection of These Traits in International Criminal Law. Åbo : Åbo Akademi University Press, 2013. 420 p.

8. Heller K. J. What Is an International Crime? (A Revisionist History). *Harvard International Law Journal*. 2017. Vol. 58, No. 2. pp. 353-420.

9. Hiéramente M. The Myth of 'International Crimes': Dialectics and International Criminal Law. *Goettingen Journal of International Law*. 2011. Vol. 3, Iss. 2. pp. 551-588.

10. Müller L. K. International Crimes and the Right to Punish. *Ratio Juris*. 2019. Vol. 32, No. 3. pp. 301-319.

11. Safferling C. J. M. The Justification of Punishment in International Criminal Law. Can National Theories of Justification be Applied to the International Level? *Austrian Review of International and European Law*. 2000. Vol. 4, Iss. 1. pp. 126-163.

12. Stahn C. A Critical Introduction to International Criminal Law. Cambridge ; New York : Cambridge University Press, 2019. 448 pp.

13. Wise E. M. International Crimes and Domestic Criminal Law. *DePaul Law Review*. 1989. Vol. 38, Iss. 4. pp. 923-966.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-462-0-41>

ПРИНЦИП ПЕРЕДАЧІ ПОВНОВАЖЕНЬ ЯК ЮРИДИЧНА ПІДСТАВА ПРАВОНАСТУПНИЦТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ СТОСОВНО ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ

Куян Михайло Володимирович

аспірант факультету міжнародних відносин

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

Перспективи набуття Україною членства в Європейському Союзі надають високої актуальності дослідженням проблематики правонаступництва в праві ЄС. Адже набуття державою повноправного членства в ЄС передбачає передавання на користь ЄС частини своїх суверенних прав. Тому важливо розібратися в характері передавання таких прав, їх змісті, видах, обсягах на основі аналізу Договору про